

Korpustarude kasutamisest mee tootmisel

Mesindusloeng Tartu Aianduse ja Mesinduse Seltsis 12.09.2007.a., kokkuvõte

Lektor Antu Rohtla, PR-4-1.5-3

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesinduses üle kogu maailma on levinud enam kui 600 tarutüüpi, millest suurem osa on korpustarud. Eestis on viimastel aastakümnetel samuti hakanud hoogsalt levima korpustarud, tänu piiride avanemisele ja paremale juurdepääsule naaberriikide mesinike kogemustele.

Mitmed eesrindlikumad Eesti mesinikud hakkasid juba eelmise sajandi kuuekümnendate aastate keskpaigas valmistama ja kasutama mitmesugust tüüpi korpustarusid. Siinjuures avaldasid erinevate tarutüüpide levikule Eestis mõju tol ajal Soomes üsna levinud Ferrari ja Langstroth tarud.

Kui välja arvata 20 sajandi viiekümnendate aastate lõpupoole Venemaalt sissetoodud Dadant-Blatti raamiga ja ühekordsete puitseintega korpustarud (mis andsid nii korpustarude mainele, kui ka mitmete kolhooside mesilatele üsna arvestatava tagasilöögi), olidki esimesed Eesti mesinike poolt ehitatud korpustarud Farrar –tüüpi.

Mõne aja möödudes aga selgus, et madalaraamilistes korpustes, kus pered talvitusid 2-3 korpuses jäi mesilaste talvekobar mõnikord ühest korpusest teise üleminekul kahte ossa, mis põhjustas perede nõrgenemise. 1970-ndate aastate algupoolel hakkas tekkima idee ehitada selline korpustaru, milles oleksid kasutatavad senise Eesti taru raamid. Kaua vaele selle üle, kas taru korpus peab mahutama 8-9 –10 või 12 raami.

Nii ehitatigi erineva mahutavusega korpusi, millest elujõulisemana tundus korpus, mis mahutas 12 eesti taru pesaraami.

Korpuse ristlõige on ruudukujuline, mis võimaldab kasutada nii “külma” –kui ka “sooja” pesa varianti. Tarul on lahtikäiv põhi, mis võimaldab juba varakevadel puhastada ära taru põhjad. Põhja sees olev lennuava on 428 mm lai ja suletav metallist siibriga. Korpuse kõik neli seinat on soojustatud 50 mm paksuse Paroc kivivillaga. Pesaruumi siseseinad on ehitatud kas 6 mm paksusest niiskusekindlast vineerist või 3 mm paksusest n.n. põrandapapist.

Põrandapapi kasutamisel on vajalik pesaruumi nurkade toetamine toppepoolsest küljest vastavate puidust nurgapostidega. Vastasel juhul koolduvad pesaruumi seinad sissepoole ja raskendavad mesilastega töötamist. Vajadusel saab pesaruumi kitsendada raamsöödanõu abil. Kui talveks on pesa koondatud näiteks 8-le raamile jäetakse ka talveks söödanõu sisse ja selle taha jääv vaba ruum jääb tühjaks, mis tagab väga hea talvise õhuvahetuse.

Talveks kitsendatakse lennuava siibri abil sellise arvestusega, et iga pesasoleva raami kohta jääks avatud lennuava pinda 1 ruutsentimeeter. Kärjetänavate sulgemiseks võib kasutada kas raamivaheliiste või kotiriidet. Talveks asetatakse pesa peale kaks 18 mm paksust pehmet puidkiudplaati (nimetatakse ka tuuletõkkeplaatideks).

Lamavtarude ja kirjeldatud korpustarude võrdlus on näidanud, et korpustarudes ei ole perede söödakulu oluliselt suurem lamavtarudes talvituvate perede söödakulust, varieerudes 0,5-1,0 kg piirides. Samal ajal aga vastupidiselt lamavtarudega saab varakevadel tarust kõrvaldada tarulangetise, mille tagajärjel on korpustarudes perede kevadine algareng tunduvalt kiirem.

Korpuste ümberasetamisega kevad-suvel on võimalik mitut moodi pidurdada ka sülemlemist.

Esiteks- korpuste ringitõstmisega luuakse emale rohkem võimalusi munemiseks ja juba sellega pidurdatakse sülemlemismeeleolu tekkimist.

Teiseks- vajadusel on võimalik ema sulgeda emaeraldusvõre abil ühte kindlasse pesakorpusse.

Kolmandaks- juba esimeste sülemlemismeeleolu tunnuste ilmnmisel on meil ema võimalik paigutada eraldi korpusesse, kus on ainult mõned ülesehitatud kärjed ja seega takistada sülemlemismeeleolu tekkimist ja

Neljandaks- meil on võimalik kasutada n.n. “ sülemitasku” meetodit ja sellega eraldada noored 12-18 päevavanused mesilased pesaruumi alla paigutatud korpusesse, kus nad leiavad tööd , koos millega taandub ka sülemlemismeeleolu. “Sülemitasku” meetodi kasutamisel asetatakse pesakorpuse alla tühi (kärjepõhjadega) korpus, ning eraldatakse see haudmekorpusest vahelae abil, mis koosneb 50% ulatuses emaeraldusvõrest ja 50% ulatuses on kaetud vineeri või põrandapapiga. Sellesama vineeri või põrandapapi sisse on tehtud 100 mm läbimõõduga ava, kust pääsevad läbi noored mesilased, kes tavapäraselt kogunevad pesa allaossa, aga samuti pääsevad sealt läbi ka orienteerumislennule minevad lesed.

Noorte mesilaste asumine kõige alumises korpuses ehk “ sülemitaskus” on üheks sülemlemismeeleolu pärssivaks võtteks. Hea meesaagi korral, kui ülemised korpused on mett täis paigutatud võib ka ema laskuda alla, kuid see toimub alles hiljem, kui suurem sülemlemisoht on juba möödas.

Meevõtmise ajal on võimalik pesast eemaldada kõik eelmisel talvel pesasolnud kärjed ja seega vähendada võimalike nakkuste levikut.